

วารสารวิชาการที่ได้รับการยอมรับในฐานข้อมูลของ
ศูนย์อ้างอิงวารสารไทย (TCI)
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
กลุ่มที่ 1

ภาพสะท้อนสังคมบริโภคในปัจจุบัน

received 2 JUN 2017 accepted 11 SEP 2017 revised 20 MAR 2019

จิตติพันธ์เพชร ธรรมพัฒนกุล

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาทัศนศิลป์

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บุญทัน เขษรสุราษฎร์ (อาจารย์ที่ปรึกษา)

รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาทัศนศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ผลงานทัศนศิลป์ เรื่อง “ภาพสะท้อนสังคมบริโภคในปัจจุบัน” มีที่มาจากการบริโภคเนื้อสัตว์ของมนุษย์ที่มีปริมาณมากขึ้นตามการเพิ่มของจำนวนประชากรโดยไม่คำนึงถึงผลร้ายต่อผู้บริโภค การสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมแสดงออกผ่านรูปทรงของเนื้อสัตว์ที่เหมือนจริงมาจัดวางองค์ประกอบให้ทับซ้อนกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการทับถมกันของเนื้อสัตว์จำนวนมาก ใช้เทคนิคสีอะคริลิกและสีน้ำมันบนผ้าใบ แสดงถึงความรู้สึกน่าขยะแขยง หดหู่ ที่เกิดจากความเครียด ความวิตกกังวลในการบริโภคเนื้อสัตว์ จากกระบวนการผลิตที่นำเทคโนโลยีและสารเคมีมาใช้ในการเร่งการเจริญเติบโตของสัตว์ที่นับวันจะมีความรุนแรงและเพิ่มจำนวนมากขึ้นโดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับสุขภาพร่างกาย ผลงานชุดนี้มีวิธีดำเนินการสร้างสรรค์ด้วยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเนื้อสัตว์ ได้รับอิทธิพลจากผลงานศิลปกรรมของวีรพงษ์ ศรีตระกูล กิจการ Tjalf Sparnaay และ Christoph Eberle นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความชัดเจนของแนวเรื่อง รูปทรงสัญลักษณ์ และเทคนิค กลวิธีสร้างสรรค์โดยใช้ทัศนธาตุ วัสดุ กลวิธี และหลักการทางทัศนศิลป์ เพื่อตอบสนองแนวความคิดให้เป็นผลงานที่มีลักษณะเฉพาะตน จำนวน 6 ผลงาน

ผลลัพธ์จากการสร้างสรรค์พบว่า การนำเนื้อสัตว์มาจัดวางให้ทับซ้อนกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงการทับถมกันของรูปทรงจำนวนมาก ได้แสดงผลสัมฤทธิ์ตามแนวความคิดที่ได้กำหนดไว้ น่าจะส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความตระหนักระวังในการบริโภคอาหารที่มีประโยชน์เพื่อสุขภาพที่ดีของผู้บริโภค

คำสำคัญ: ภาพสะท้อน, สังคมบริโภค

Reflection of Current Consumption.

received 2 JUN 2017 accepted 11 SEP 2017 revised 20 MAR 2019

Jittipanpachara Tampattanakul

Master's degree student
Department of Visual Art
Faculty of Fine and Applied Arts
Mahasarakam University

Boontan Chettasurat (Advisor)

Associate Professor
Department of Visual Art
Faculty of Fine and Applied Arts
Mahasarakam University

Abstract

This thesis was inspired by the unhealthy increase in meat consumption in modern society. The resulting artwork shows overlapping elements of virtual shapes of meat. These works represent the consumer's feelings towards the consumption of meat (disgusting, nervous, depressed, anxious). The paintings were made using acrylic and oil paint techniques on canvas. The thesis collects data about the consumption of meat and other related information. The following analysis of data, themes, symbols, shapes, techniques, and virtual arts theory of these artworks has been influenced by the artwork of Veerapong Sritrakul, Tjaf Sparnaay, and Chistoph Eberle. As a result, this thesis consists of six pieces which are unique to this subject.

All six works show that the layering and overlapping of meat can strongly reveal the conceptual ideas, promoting the consumer's awareness of health issues.

Keywords: Reflection, Consumption

แรงบันดาลใจเบื้องต้น

อาหาร คือ หนึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต ร่างกายของมนุษย์จะเจริญเติบโตและมีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรงเมื่อได้รับสารอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่ครบถ้วน ถูกลักษณะ และเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย ไม่มีสารพิษและสิ่งเจือปนที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย ดังนั้น อาหารและโภชนาการที่ดีจึงเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์

มินเดลล์ เอิร์ล (2558, 135) กล่าวว่าโปรตีน (Protein) คือ สารอาหารที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากต่อร่างกายของมนุษย์ โดยพื้นฐานแล้วโปรตีนแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ โปรตีนสมบูรณ์และโปรตีนไม่สมบูรณ์ โปรตีนสมบูรณ์เป็นแหล่งที่มีกรดอะมิโนจำเป็นทั้งแปดในอัตราส่วนที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการสร้างเนื้อเยื่อต่างๆ พบในอาหารที่มีต้นกำเนิดจากสัตว์ เช่น เนื้อสัตว์ สัตว์ปีก อาหารทะเล ไข่ นม และชีส โปรตีนที่ไม่สมบูรณ์จะพบในธัญพืชและถั่วประเภทต่างๆ แต่ทุกคนมีความต้องการโปรตีนต่างกันไป ขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง รวมถึงสุขภาพ อายุ และขนาดตัว ปริมาณโปรตีนที่คนเราต้องการเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 45 กรัมต่อวัน อีกนัยหนึ่งคือ 15 กรัม หรือประมาณครึ่งออนซ์ต่อมื้อ ไม่จำเป็นต้องรับประทานเนื้อสัตว์ปริมาณมาก เพื่อที่จะได้โปรตีนเท่านี้ ออกไปเพียง 4 ออนซ์ มีโปรตีนประมาณ 30-50 กรัม โยเกิร์ต 1 ถ้วยให้โปรตีนประมาณ 12 กรัม เนื้อสัตว์และธัญพืชต่างๆ เป็นแหล่งต้นกำเนิดโปรตีนที่เกิดจากธรรมชาติ

เนื่องจากประชากรโลกเพิ่มมากขึ้นทำให้ความต้องการบริโภคโปรตีนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความพยายามเพิ่มผลผลิตทั้งอาหารจากพืชและสัตว์ต่อพื้นที่ โดยอาศัยความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ปรับระบบการผลิตเข้าสู่ระดับอุตสาหกรรมมากขึ้น (จักรกริศน์ 2559, 4) เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากรที่เพิ่มมากขึ้นด้วย

โรงฆ่าสัตว์เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในระบบการผลิตเนื้อสัตว์ ปัจจุบันโรงฆ่าสัตว์มีจำนวนเพิ่มขึ้น จากการสำรวจในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม พบว่ามีจำนวนโรงฆ่าสัตว์ที่ได้รับใบอนุญาตทั้งสิ้น 13 แห่ง และในจังหวัดขอนแก่นมีจำนวน 23 แห่ง ทั้งนี้ ยังไม่นับรวมโรงฆ่าสัตว์ที่ยังไม่ได้รับใบอนุญาตอีกหลายแห่งและโรงฆ่าสัตว์ในเมืองใหญ่ๆ ทั้งในประเทศและทั่วโลก ทำให้การฆ่าสัตว์ในแต่ละวันมีปริมาณมากนับล้านตัว มีการใช้สารเคมีเพื่อเพิ่มผลผลิตเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการอาหารมากขึ้น การผลิตเนื้อสัตว์ในระบบอุตสาหกรรมก็เพิ่มจำนวน และสัตว์ที่ต้องอยู่ในระบบการผลิตอาหารก็มีจำนวนมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ในรูปแบบ 2 มิติ ด้วยเทคนิคจิตรกรรมสีอะคริลิกและสีน้ำมันบนผ้าใบ (Acrylic and Oil on canvas) เพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพของการบริโภคเนื้อสัตว์ในปัจจุบันที่เพิ่มปริมาณมากขึ้น

แนวความคิด

ต้องการนำเสนอความรู้สึกน่าขยะแหยง หดหู่ ที่เกิดจากความเครียด ความวิตกกังวลกับการบริโภคเนื้อสัตว์ ที่นับวันจะมีความรุนแรงและเพิ่มจำนวนมากขึ้น จากกระบวนการผลิตที่นำเทคโนโลยีและสารเคมีมาใช้ในการเร่งการเจริญเติบโต การเพิ่มน้ำหนัก กล้ามเนื้อ และไขมัน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับสุขภาพร่างกาย

จุดมุ่งหมายของการสร้างสรรค์

1. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม แสดงออกผ่านรูปทรงของเนื้อสัตว์ โดยใช้เทคนิคสีอะคริลิกและสีน้ำมันบนผ้าใบ (Acrylic and Oil on canvas) ที่แสดงความรู้สึกน่าขยะแหยง น่ากลัว และอันตราย
2. เพื่อให้ผู้ชมตระหนักและระมัดระวังในการเลือกบริโภคเนื้อสัตว์

ขอบเขตของการสร้างสรรค์

1. ขอบเขตด้านแนวเรื่อง แสดงถึงการบริโภคเนื้อสัตว์ของมนุษย์ที่มีปริมาณที่มากขึ้น เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงผลของการบริโภคที่นับวันยิ่งเพิ่มจำนวนขึ้นตามสภาพสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้า
2. ขอบเขตด้านรูปทรง แสดงถึงรูปทรงของเนื้อสัตว์ในรูปลักษณะเหมือนจริง จัดวางองค์ประกอบให้ทับซ้อนกัน แสดงถึงการทับถมกันของเนื้อสัตว์จำนวนมาก ถ่ายทอดความรู้สึกให้ได้ตรงตามที่ต้องการมากที่สุด
3. ขอบเขตด้านเทคนิค เป็นผลงานจิตรกรรมสีอะคริลิกและสีน้ำมันบนผ้าใบ สร้างความมั่นใจของเนื้อและอวัยวะภายในของสัตว์

การดำเนินการสร้างสรรค์

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ข้อมูลภาคสนาม การเข้าถึงสภาพพื้นที่จริงหรือจุดเริ่มต้นอันเป็นที่มาของแรงบันดาลใจเป็นกระบวนการที่สำคัญมาก เพราะนอกจากจะได้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นแล้ว ยังเป็นส่วนที่กระตุ้นความรู้สึกให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น สิ่งที่เห็นต่อหน้าและสภาพแวดล้อมของพื้นที่นั้นๆ ซึ่งมีทั้งรูป กลิ่น เสียง และบรรยากาศที่แสดงถึงความสยดสยอง สร้างความสะเทือนใจ ผู้สร้างสรรค์เริ่มจากการเข้าไปศึกษาค้นคว้าที่ร้านอาหารขายเนื้อสัตว์ตลาดสด และศูนย์การค้าต่างๆ เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ของแนวความคิดกับอารมณ์ความรู้สึก เก็บรวบรวมข้อมูลภาพถ่ายที่สามารถบันทึกได้และค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือหรือเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการค้นคว้าทาง

เว็บไซต์ที่สามารถสนับสนุนในด้านแนวความคิดและรูปแบบเทคนิคในการสร้างสรรค์ เพื่อจัดทำร่างภาพบันทึกความรู้สึกที่เกิดขึ้น

1.2 ข้อมูลภาคเอกสาร อิทธิพล ตั้งโฉลก (2550, 44) จิตรกร อาจารย์ และศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (วิจิตรศิลป์) สาขาย่อยจิตรกรรม กล่าวไว้ว่าศิลปินสามารถใช้ทัศนธาตุเป็นภาษาในการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก ความคิด เรื่องราว และความหมาย ทัศนธาตุมีศักยภาพในการสื่อสารสิ่งที่ศิลปินปรารถนา ถ่ายทอดออกมา ด้วยจุด เส้น สี แสงเงา น้ำหนัก หรือด้วยพื้นผิวอย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว ศิลปินก็สามารถใช้สื่อสารภายในจิตใจและสนองออกถึงผู้ดูได้ เมื่อเขาใช้ทัศนธาตุทั้งหมดมาประสานกันอย่างประณีตและกลมกลืนพลังแห่งภาษาภาพก็จะมีอำนาจอย่างมหาศาล

อารี สุทธิพันธุ์ (2535, 16) จิตรกร อาจารย์ และศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (วิจิตรศิลป์) สาขาย่อยจิตรกรรม ได้กล่าวถึงความจริงทั้งหลาย (Reality) อยู่ที่มนุษย์และความเป็นอยู่จริงๆ ของมนุษย์ว่ามีกิเลส มีความอยาก ความต้องการ มีทั้งดีทั้งเลว ฐานะแตกต่างกันในสังคม トラบโดที่มนุษย์ในโลกนี้ยังต้องต่อสู้กับปัญหาชีวิตประจำวันอยู่ トラบโดนั้นมนุษย์ก็ไม่สามารถอยู่หนึ่งได้ เมื่อความจริงเป็นเช่นนี้ ศิลปินรุ่นหลังจึงพยายามที่แสดงความจริงที่ตนเป็นพยานอยู่ให้ปรากฏเป็นศิลปกรรม

นนทิวรรณ จันทนะพะลิน (2556, 19) ประติมากร อาจารย์ และศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (วิจิตรศิลป์) สาขาย่อยประติมากรรม กล่าวไว้ว่าสิ่งที่สำคัญที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปกรรม คือความรู้ในเรื่องของรูปแบบและความหมายของทัศนธาตุ เพราะในทัศนธาตุแต่ละอย่างย่อมมีความหมายเฉพาะของมัน

ชวอน พลตรี (2530, 96) นักวิชาการด้านมนุษย์และสังคม ได้ให้ทัศนคติว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสังคมอุตสาหกรรมทำให้การดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปด้วย ในสังคมกสิกรรมบทบาททั้งหลายของบุคคลย่อมจะกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต การงานก็ไม่ได้แยกออกจากครอบครัว ตรงข้ามกับสังคมอุตสาหกรรมซึ่งแต่ละบทบาทแยกออกจากกัน

สังสิทธิ์ ศรีสุคนธ์ (2557, 71) นักธรรมชาติบำบัด ผู้ก่อตั้งวิชรพยาบาลและคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้กล่าวโดยสรุปว่าปัจจุบันนี้สัตว์ส่วนใหญ่ถูกเลี้ยงโดยให้อาหารประเภทฮอร์โมน สารเร่งเนื้อแดง ยาปฏิชีวนะ เพื่อเร่งการเจริญเติบโต วัตถุประสงค์ในอาหารวัตถุดิบเสีย สิ่งเหล่านี้เป็นตัวขัดขวางการทำงานของระบบภูมิคุ้มกัน สารพิษเหล่านี้จะสะสมในเซลล์ร่างกายของสัตว์ ไม่ว่ามนุษย์จะบริโภคส่วนใดของสัตว์ก็ยังคงได้รับสารพิษเหล่านี้สู่ร่างกาย ยิ่งบริโภคเนื้อสัตว์มากเท่าใด สารพิษก็จะสะสมมากในร่างกายมนุษย์ ทำให้เจ็บป่วยได้ง่ายและบ่อยขึ้น อาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพร่างกายอย่างแท้จริงจึงได้แก่อาหารจากพืช เพราะประโยชน์ของอาหารจากพืชจะทำให้ระบบการย่อยอาหาร กระเพาะอาหารและลำไส้ทำงานดีขึ้น หลักฐานทางวิทยาศาสตร์มากมายได้พิสูจน์แล้วว่า การบริโภคอาหารจากพืชให้ทั้งประโยชน์และคุณค่าที่เพียงพอเหนือกว่า การได้รับอาหารที่ทำจากเนื้อสัตว์ ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นคือการแพทย์สมัยใหม่ค้นพบว่าโรคมะเร็งไข้เจ็บมากมายเป็น

โรคที่เกิดขึ้นจากการบริโภคอาหารที่ทำมาจากเนื้อสัตว์

2. อิทธิพลจากผลงานศิลปกรรม

2.1 อิทธิพลทางด้านแนวความคิด ได้รับอิทธิพลทางด้านแนวความคิดจากผลงานของวีรพงษ์ ศรีตระกูลกิจการ ผลงานชื่อ “กลายร่าง-รุกราน-ภัยแฝง (V)” แสดงออกถึงการติดต่อพันธุกรรมของอาหารที่เป็นภัยแฝงเร้น การตัดต่อยีนของพืช ผัก ผลไม้ เพื่อผลทางเศรษฐกิจ จากการนำรูปทรงของอาหารมาแสดงออกให้ดูขยะแขยง น่าสะพรึงกลัว จากภัยสารเคมีในอาหาร เลือกใช้หุ่นนิ่งในการแสดงออก ใช้รูปทรงของผลไม้รูปแบบเหนือจริง ในการนำเสนอแนวความคิดถ่ายทอดผ่านสีที่ผิดเพี้ยนไปจากความเป็นจริง

2.2 อิทธิพลด้านรูปแบบ

2.2.1 “Food scape” ของ Tjalf Sparnaay เป็นผลงานที่มีลักษณะเหมือนจริงและดึงดูดผู้ชม ด้วยรายละเอียด

ภาพที่ 1 วีรพงษ์ ศรีตระกูลกิจการ “กลายร่าง-รุกราน-ภัยแฝง (V)” ค.ศ. 2008 ภาพพิมพ์แกะไม้ ขนาด 160x360 ซม.
(ที่มา: มูลนิธิหอศิลปะแห่งรัชกาลที่ 9 2019, ออนไลน์)

ชัดเจนยิ่งกว่าภาพถ่าย ศิลปินนำเสนอรูปทรงของอาหารในชีวิตประจำวันถ่ายทอดด้วยรูปแบบผลงานจิตรกรรม สร้างมิติให้มีสีสันที่เป็นจริงของวัตถุนั้นๆ ตอกย้ำวิถีชีวิตที่เคยชินกับอาหารที่ซ้ำซาก จำเจ เพื่อสะท้อนให้ตระหนักถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นจริง จากอิทธิพลดังกล่าวทำให้ผู้สร้างสรรค์นำวิธีการแสดงออกแบบจิตรกรรมที่เน้นการสร้างรายละเอียดของความเป็นจริงนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับรูปแบบของผลงาน เพื่อสร้างความเสมือนจริง ซึ่งจะทำให้การสร้างสรรค์ผลงานตรงตามความมุ่งหมายให้ได้มากที่สุด

12.2.2 “Lamb” ของ Christoph Eberle ผลงานของศิลปินผู้นี้มีเอกลักษณ์อันโดดเด่นตรงที่เน้นรูปแบบเหมือนจริง เน้นรายละเอียดของไขมัน เนื้อเยื่อ แสดงออกถึงความมันวาวของพื้นผิวและสร้างพื้นผิวที่แตกต่าง

ภาพที่ 2 Tjalf Sparnaay “Food scape” ค.ศ. 2004 สีน้ำมันบนผ้าลินิน ขนาด 120x300 ซม.

(source: Tjalf Sparnaay Painting 2019, online)

กันได้อย่างชัดเจน ขยายเข้าไปในรายละเอียดของวัตถุที่เขาต้องการ เพื่อแสดงความรู้สึกที่จำเจซ้ำซากในการใช้ชีวิตประจำวันที่ถูกมองข้ามไป ผู้สร้างสรรค์จึงได้นำการแสดงออกของ Christoph Eberle มาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับผลงานที่สร้างสรรค์เพื่อสร้างความเป็นจริงในผลงาน

ภาพที่ 3 Christoph Eberle “Lamb” ค.ศ. 2015 สีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 100x100 ซม.

(source: Christoph Eberle 2019, online)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์แนวเรื่อง

จากการดำเนินชีวิตที่จะต้องบริโภคเพื่อการดำรงชีวิต ได้นำไปสู่การสังเกตและตั้งคำถามถึงการบริโภคเนื้อสัตว์ ในปัจจุบันที่อยู่ภายใต้ระบบการผลิตแบบอุตสาหกรรมว่าจะมีการผลกระทบต่อผู้บริโภคหรือไม่ เมื่อสืบค้นข้อมูล ก็พบว่าได้สร้างผลกระทบต่อทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้านคุณภาพชีวิตของสัตว์เลี้ยงที่ใช้ในการผลิต จนถึงคุณภาพชีวิตของมนุษย์ผู้บริโภคเอง การบริโภคเนื้อสัตว์ของมนุษย์นับวันจะมีความรุนแรงและเพิ่มจำนวนมากขึ้น จึงต้องใช้กระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีและสารเคมีมาใช้ในการเร่งการเจริญเติบโต เพื่อเพิ่มน้ำหนัก กล้ามเนื้อ และไขมัน ให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่มีจำนวนมากได้ จนลืมไปว่าเนื้อสัตว์ที่ถูกส่งไปยังผู้บริโภค นั้นจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภคอย่างไร ผู้สร้างสรรค์จึงต้องการสะท้อนแนวความคิด “ภาพสะท้อนสังคมบริโภคในปัจจุบัน” เพื่อต้องการกระตุ้นให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าของอาหารที่บริโภคในทุกๆ วัน ไม่ใช่เป็นแค่เพียงส่วนประกอบหนึ่งของปัจจัยการดำรงชีวิตเท่านั้น แต่ต้องเป็นการบริโภคอย่างปลอดภัยภายใต้ยุคสมัยที่ต้องผ่านการผลิตด้วยระบบอุตสาหกรรม

3.2 การวิเคราะห์รูปทรงสัญลักษณ์

ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลทั้งภาคสนามและภาคเอกสาร นำมาพัฒนาในเรื่องของภาพสะท้อนสังคมบริโภคในปัจจุบันที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ซึ่งส่งผลให้มีการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีเร่งหรือการใช้สารเคมีเพื่อให้ทันและเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค คัดกรองวิเคราะห์รูปทรงในการแสดงออกเพื่อให้เกิดการตระหนักถึงการบริโภคอาหารที่ถูกผลิตอย่างรีบเร่งในสภาวะสังคมปัจจุบัน ด้วยการนำรูปทรงชิ้นส่วนต่างๆ ของเนื้อสัตว์มาจัดวางให้เกิดรูปทรงใหม่ ในลักษณะการทับซ้อน การทับถม พอกพูน ขยายขนาดของรูปทรงเพื่อให้สามารถถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกที่น่าขยะแขยง ด้วยรูปทรงของลักษณะชิ้นกล้ามเนื้อ ชิ้นไขมันของสัตว์ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้บริโภค

3.3 การวิเคราะห์เทคนิคการวิจิตรศิลป์

ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออกถึงความสยดสยอง หดหู่ใจ จากการบริโภคเนื้อสัตว์ของมนุษย์ในสังคมปัจจุบัน จึงเลือกนำเสนอในรูปแบบของผลงานจิตรกรรมลักษณะเหมือนจริง (Realistic) ด้วยเทคนิคสีอะคริลิก เพื่อต้องการสร้างให้เกิดความรู้สึกคล้ายกับพื้นผิวของจูลินทรีย์หรือเชื้อรา ผสมผสานกับการใช้สีน้ำมัน เพื่อสร้างพื้นผิวที่มันวาวของชิ้นไขมัน น้ำหนักในภาพรวมจะต้องเข้มเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่น่าขยะแขยง เกิดความหวาดกลัวต่อการบริโภคอาหารที่อาจมีการปนเปื้อนของสารพิษจากการผลิตด้วยระบบอุตสาหกรรม

4. ผลงานสร้างสรรค์

แบ่งออกเป็น 3 ระยะ มีผลงานสร้างสรรค์รวมทั้งสิ้น 6 ผลงาน ดังนี้

4.1 ผลงานสร้างสรรค์ระยะที่ 1

ในการสร้างสรรค์ผลงานในระยะนี้แบ่งเป็น 2 ชั้น เป็นช่วงเริ่มต้นการค้นหารูปทรงและองค์ประกอบที่จะมีความสัมพันธ์กับแนวเรื่องที่สุด ในระยะที่ 1 ได้นำรูปทรงของเนื้อสัตว์และอวัยวะภายในของสัตว์มาจัดวางให้มีการทับซ้อนทับถมกันและสร้างมิติโดยการใช้น้ำหนักที่ต่างกัน เพื่อให้เกิดความแตกต่างของรูปทรงที่อยู่ในส่วนหน้าและหลัง สร้างพื้นผิวที่หยาบๆ ด้วยเทคนิคสีอะคริลิกที่สด แล้วใช้สีน้ำมันระบายในส่วนที่ต้องการให้เป็นพื้นผิวมันวาวจากน้ำเมือกหรือเลือดสร้างความน่าสนใจให้ผลงาน

ผลลัพธ์ในการจัดองค์ประกอบและรูปทรงยังไม่สัมพันธ์กับแนวเรื่อง เนื่องจากแนวของเส้นหลักยังไม่สร้างความรู้สึกที่ทับถมกันของรูปทรงของเนื้อสัตว์และยังขาดในรายละเอียดความเป็นจริงของวัตถุที่นำมาแสดงออก คือ ความเป็นเนื้อเยื่อ เส้นเอ็น หนัง เพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของรูปทรงและความรู้สึกที่สอดคล้องกันเพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ภาพที่ 4 จิตติพันธ์เพชร ธรรมพัฒนกุล “ภาพสะท้อนสังคมบริโภคในปัจจุบัน หมายเลข 1” ค.ศ. 2017 สีอะคริลิก และสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 200x150 ซม.

(© Jittipunpachara Tampattanakul 06/02/2017)

ภาพที่ 5 จิตติพันธ์เพชร ธรรมพัฒนกุล “ภาพสะท้อนสังคมบริโภคในปัจจุบัน หมายเลข 2” ค.ศ. 2017 สีอะคริลิกและสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 230x200 ซม.

(© Jittipunpachara Tampattanakul 06/03/2017)

4.2 ผลงานสร้างสรรค์ระยะที่ 2

การสร้างสรรค์ผลงานในระบายนี้อาจพัฒนาจากระยะที่ 1 นำข้อดีข้อเสียจากผลงานและทัศนวิจารณ์ของคณะกรรมการที่ได้ชี้แนะแนวทางในการสร้างสรรค์ จึงได้นำรูปทรงที่เหมือนจริงของเนื้อสัตว์และอวัยวะภายในของสัตว์มาแสดงออก เน้นรายละเอียดของรูปทรง การให้สีที่เป็นจริง และเพิ่มองค์ประกอบให้มีการทับซ้อน ทับถมกันมากขึ้น ใช้พื้นหลังเพื่อเพิ่มความรู้สึกที่แน่น อึดอัด รวมถึงการใช้เส้นให้สัมพันธ์กับภาพในระยะหน้า สร้างมิติ โดยการใช้สีที่ต่างกันเพื่อให้เกิดความแตกต่างของรูปทรงที่อยู่ในส่วนหน้าและหลัง สร้างพื้นผิวที่หยาบๆ ด้วยเทคนิคสีกะคริลิกที่สดมากขึ้น ใช้สีน้ำมันระบายในส่วนที่ต้องการให้เป็นพื้นผิวที่มันวาวจากน้ำเมือกหรือเลือด เพื่อสร้างความแตกต่างของพื้นผิวและเพิ่มความน่าสนใจให้ผลงาน

ผลปรากฏของงานในชุดนี้ได้จัดวางองค์ประกอบให้มีทิศทางทับซ้อนของเส้นที่เกิดขึ้น ทั้งการกดทับกัน การล้นออกมาของรูปทรง การเพิ่มความเป็จริงของรูปทรงเนื้อสัตว์ในส่วนต่างๆ ทำให้สร้างความรู้สึกที่ชวนขยะแขยงมากกว่าระยะที่ 1 แนวเรื่องกับรูปทรงที่นำมาเสนอมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากองค์ประกอบที่สร้างความรู้สึกที่ทับถมกันของรูปทรงของเนื้อสัตว์และอวัยวะภายในของสัตว์ เน้นรายละเอียดของความเป็นจริงของวัตถุที่นำมาแสดงออก เนื้อเยื่อ เส้นเอ็น หนัง หรือส่วนที่เป็นเมือกที่ดูมันวาว ภาพโดยรวมจึงแสดงให้เห็นถึงสภาพความกดดัน ความหดหู่ เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แล้วนำไปสู่การพัฒนาต่อในระยะที่ 3

ภาพที่ 6 จิตติพันธ์พัชร ธรรมพัฒน์กุล “ภาพสะท้อนสังคมบริโภคในปัจจุบัน หมายเลข 3” ค.ศ. 2017 สีกะคริลิกและสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 200x200 ซม.

(© Jittipunpachara Tampattanukul 06/04/2017)

ภาพที่ 7 จิตติพันธ์พัชร ธรรมพัฒน์กุล “ภาพสะท้อนสังคมบริโภคในปัจจุบัน หมายเลข 4” ค.ศ. 2017 สีกะคริลิกและสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 200x240 ซม.

(© Jittipunpachara Tampattanukul 06/04/2017)

4.3 ผลงานสร้างสรรค์ระยะที่ 3

การสร้างสรรคผลงานในระยษนี้ได้พัฒนามาจากระยะที่ 2 นำข้อดี ข้อเสีย จากผลงานและทัศนวิจารณ์ของคณะกรรมการที่ได้ชี้แนะแนวทางในการสร้างสรรค์มาปรับปรุง ในระยะนี้จะเน้นไปยังสีที่แปลกใหม่และสดชื่นกว่าสีธรรมชาติของเนื้อสัตว์ จึงได้นำรูปทรงที่เหมือนจริงของเนื้อสัตว์และอวัยวะภายในของสัตว์มาแสดงออก เน้นรายละเอียดของรูปทรงการให้สีที่เป็นวิทยาศาสตร์ เช่น สีสะท้อนแสง และเพิ่มองค์ประกอบให้ทับซ้อนทับถมกันมากขึ้น ใช้พื้นหลังเพื่อเพิ่มความรู้สึกอึดอัด สร้างมิติโดยการใช้สีน้ำหนกที่ต่างกันเพื่อให้เกิดความแตกต่างของรูปทรงที่อยู่ในส่วนหน้าและหลัง สร้างพื้นผิวที่หยาบๆ ด้วยเทคนิคสีสะท้อนแสงที่สดมากขึ้น และเพิ่มพื้นผิวที่มันวาวของชิ้นเนื้อในส่วนที่ต้องการ

ผลงานชุดนี้มีการจัดวางองค์ประกอบและทิศทางที่ให้ความรู้สึกทับซ้อน การกดทับกันมากของรูปทรงจนดูล้นออกมา การเพิ่มความเป็นจริงของรูปทรงเนื้อสัตว์ในส่วนต่างๆ สร้างความรู้สึกขยะแขยง แนวเรื่องกับรูปทรงที่นำมาเสนอมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากองค์ประกอบที่สร้างความรู้สึกทับถมกันของรูปทรงของเนื้อสัตว์และอวัยวะภายในของสัตว์ เน้นรายละเอียดของความเป็นจริงของวัตถุที่แสดงออก เนื้อเยื่อ เส้นเอ็น หนัง หรือส่วนที่เป็นเมือกที่ดูมันวาว ภาพรวมจึงแสดงให้เห็นภาพของสีที่ปนเปื้อนจากสารเคมีหรือสิ่งเจือปนต่างๆ ที่ดูผิดไปจากปกติ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ภาพที่ 8 จิตติพันธ์พร ธรรมพัฒนกุล “ภาพสะท้อนสังคมบริโภคในปัจจุบัน หมายเลข 5” ค.ศ. 2017
สีอะคริลิกและสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 200x200 ซม. (© Jittipunpachara Tampattanakul 06/05/2017)

ภาพที่ 9 จิตติพันธุ์พัชร ธรรมพัฒน์กุล “ภาพสะท้อนสังคมบริโภคในปัจจุบัน หมายเลข 6” ค.ศ. 2017
สีอะคริลิกและสีน้ำมันบนผ้าใบ ขนาด 200x200 ซม. (© Jittipunpachara Tampattanukul 06/05/2017)

ผลการสร้างสรรค์พบว่า การนำเสนอแนวความคิดในรูปแบบของผลงานจิตรกรรมลักษณะเหมือนจริงด้วยเทคนิค สีอะคริลิกและสีน้ำมันในการสร้างภาพกล้ามเนื้อ ชันไขมัน น้ำเมือก และน้ำเหลือง สามารถตอบสนองความต้องการของผู้สร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี รวมถึงการผสมผสานเทคนิคสีเรืองแสง การสร้างมิติ ในผลงานโดยใช้น้ำหนักที่ตัดกัน (Contrast) และใช้น้ำหนักที่สว่างในบางจุดของชิ้นส่วนเนื้อเพื่อเป็นจุดเด่นของภาพ รวมถึงการเพิ่มน้ำหนักของกล้ามเนื้อและชันของไขมัน เพื่อเน้นในส่วนรายละเอียดว่ามีสารเร่งเนื้อ เร่งการเจริญเติบโต ด้วยการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีเร่งหรือการใช้สารเคมีเพื่อให้ทันและเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคที่มีจำนวนมากได้ นอกจากนี้ การนำรูปทรงชิ้นส่วนต่างๆ ของเนื้อสัตว์มาจัดวางให้เกิดรูปทรงใหม่ ในลักษณะการทับซ้อน การทับถม พอกพูน ด้วยการขยายขนาดของรูปทรง ก็สามารถทำให้การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่น่าขยะแขยง น่าเกลียด น่ากลัวของสารปนเปื้อนที่อาจส่งผลเสียต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้

สรุปและอภิปรายผล

การสร้างสรรค์มีที่มาจากความเครียด ความวิตกกังวลของผู้สร้างสรรค์ที่มีต่อการบริโภคเนื้อสัตว์ที่นับวันจะมีความรุนแรงและเพิ่มจำนวนมากขึ้น จากกระบวนการผลิตที่นำเทคโนโลยีและสารเคมีมาใช้ในการเร่งการเจริญเติบโตการเพิ่มน้ำหนัก กล้ามเนื้อ และไขมัน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับสุขภาพร่างกาย นำเสนอผ่านรูปทรงของเนื้อสัตว์ นำมาตัดทอนแล้วจัดองค์ประกอบใหม่ในลักษณะทับซ้อน ทับถมกัน และการสร้างพื้นผิวด้วยการผสมผสานการใช้สรีวิทยาศาสตร์ ได้แก่ สีสะท้อนแสง สีเรืองแสง เพื่อสร้างมิติในผลงานและเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กับแนวเรื่องและความรู้สึกที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออก

เทคนิคการสร้างพื้นผิวใช้สีอะคริลิกที่สร้างให้เกิดความรู้สึกคล้ายกับพื้นผิวของจูลินทรีย์หรือเชื้อราผสมผสานกับการใช้สีน้ำมัน พื้นผิวมันวาวเกิดจากการใช้ความเข้มข้นของสีผ่านรูปทรงของเนื้อและอวัยวะของสัตว์ สร้างความรู้สึกตามจุดประสงค์ของผู้สร้างสรรค์ เพิ่มเทคนิคการใช้สีสะท้อนแสงและสีเรืองแสงมาผสมผสานกับการสร้างพื้นผิว แล้วนำรูปทรงเนื้อสัตว์ที่ถูกตัดทอนจนเหมาะสมกับแนวเรื่องนำมาจัดวางเพื่อสร้างความรู้สึกที่ทับถม ทับซ้อน การกดทับของรูปทรงแล้วสร้างน้ำหนักที่เข้ม-อ่อน เพื่อสร้างมิติและความน่าสนใจในผลงานมุ่งหมายให้เกิดความรู้สึกน่าขยะแขยง เพื่อสะท้อนภาพของการบริโภคในปัจจุบัน

การใช้สีสะท้อนแสงสร้างจินตนาการเกี่ยวกับสารเคมีหรือสีที่ถูกผลิตจากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถแสดงความรู้สึกน่าขยะแขยง หดหู่ ที่เกิดจากความเครียดและความวิตกกังวลกับการบริโภคเนื้อสัตว์จากกระบวนการผลิตที่นำสารเคมีมาใช้ในการเร่งการเจริญเติบโตตามจุดประสงค์ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออก

ผลการสร้างสรรค์สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลงานสร้างสรรค์ เกิดข้อค้นพบใหม่ องค์ความรู้ใหม่ การนำรูปทรงของเนื้อสัตว์โดยนำมาตัดทอนแล้วนำมาจัดองค์ประกอบทับซ้อน ทับถมกันและการสร้างพื้นผิวผสมผสานกับการใช้สีที่เป็นสีวิทยาศาสตร์ ได้แก่ สีสะท้อนแสง สีเรืองแสง เพื่อสร้างมิติในผลงานและสัมพันธ์กับแนวเรื่องและความรู้สึกที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออก

ผลการสร้างสรรค์แสดงลักษณะเฉพาะตน (Individual) ของผู้สร้างสรรค์ เทคนิคการสร้างพื้นผิวโดยใช้สีอะคริลิกที่สร้างให้เกิดความรู้สึกคล้ายกับพื้นผิวของจูลินทรีย์หรือเชื้อราแล้วผสมผสานกับการใช้สีน้ำมัน พื้นผิวที่มันวาวที่เกิดจากการใช้ความเข้มข้นของสีผ่านรูปทรงของเนื้อและอวัยวะของสัตว์ สร้างความรู้สึกตามวัตถุประสงค์ของผู้สร้างสรรค์

ผลงานสร้างสรรค์มีความเป็นต้นแบบ เทคนิคการใช้สีสะท้อนแสงและสีเรืองแสงมาผสมผสานกับการสร้างพื้นผิวด้วยสีอะคริลิกแล้วนำรูปทรงเนื้อสัตว์ที่ถูกตัดทอนจนเหมาะสมกับแนวเรื่องนำมาจัดวางเพื่อสร้างความรู้สึกที่ทับถม ทับซ้อน การกดทับของรูปทรงแล้วสร้างน้ำหนักที่เข้ม-อ่อน เพื่อสร้างมิติและความน่าสนใจในผลงานเพื่อนำไปสู่การสร้างความรู้สึกที่น่าขยะแขยง ความหดหู่ ที่สะท้อนภาพของการบริโภคในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ความเป็นศิลปะ (Artistic form) พบว่าจากการใช้รูปทรงของเนื้อสัตว์ในการแสดงออกในรูปแบบที่เหมือนจริงแล้วนำมาจัดวางองค์ประกอบให้ทับซ้อนกัน ทับถมกัน เป็นจำนวนมาก และใช้สีที่สว่างสร้างจุดเด่นในผลงานเพิ่มความรู้สึกด้วยการเน้นรายละเอียดของรูปทรง ขยายขนาดของรูปทรงให้ชัดเจนขึ้นผสมผสานกับการใช้สีที่สะท้อนแสง เพื่อสร้างจินตนาการเกี่ยวกับสารเคมีหรือสีที่ถูกผลิตจากกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สามารถแสดงความรู้สึกน่าขยะแขยง ความหดหู่ ที่เกิดจากความเครียดและความวิตกกังวลกับการบริโภคเนื้อสัตว์จากกระบวนการผลิตที่นำสารเคมีมาใช้ในการเร่งการเจริญเติบโต ตามจุดประสงค์ที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออกได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

ขบวน พลตรี. *มนุษย์กับสังคม*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2530.

จักรกริศน์ เนื่องจำนง. *สุขศาสตร์ปศุสัตว์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.

นนทิวรรณ จันทนะพะลิน. *บทความศิลปะ นิทรรศการศิลปกรรมศาสตร์ มหาบัณฑิตทัศนศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. บุรีรัมย์: โอพรีนธ์ แอนด์ เทคโนโลยี (ไทยแลนด์), 2556.

มินเทลล์ เอิร์ล. *วิตามินไบเบิล*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2558.

มูลนิธิหอศิลป์แห่งรัชกาลที่ 9. “วีรพงษ์ ศรีตระกูลกิจการ.” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2562. <http://www.rama9art.org/artisan/artdb/artists/home.php?p=profiles&name=Verapong%20Sritrakul-kitjakarn>.

สังสิทธิ์ ศรีสุคนธ์. “อันตรายจากการบริโภคเนื้อสัตว์ในปัจจุบัน.” Thai-chlorophyll. สืบค้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559. <http://thai-chlorophyll.com/อันตรายจากการบริโภคเนื้อสัตว์ในปัจจุบัน>.

อารี สุทธิพันธุ์. *ศิลปะนิยม*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์, 2535.

อิทธิพล ตั้งโฉลก. *แนวทางการสอนและสร้างสรรค์จิตรกรรมชั้นสูง*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2550.

Eberle, Christoph. “lamm, fleisch, hyperrealismus, eberle.” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2562. <https://www.christopheberle.ch/still-life?lightbox=datatem-jal1lpge>.

Sparnaay, Tjalf. “Food Scape 2014.” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2562. <https://www.tjalfsparnaay.nl/en/works/highlights>.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจากรองศาสตราจารย์ บุญทัน เชนฐสุราษฎร์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร.กนกวรรณ นิธิรัฐพัฒน์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์เกียรติคุณรสลิน กาสต์ ศาสตราจารย์ปริญญา ตันตีสุข ที่ได้ถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ วิธีการทางความคิด ช่วยชี้แนะแนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น อาจารย์คารมณีย์ ธรรมพัฒนกุล อาจารย์ลำดวน ธรรมพัฒนกุล ที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจและทุนทรัพย์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดีมาตลอด